

EEEH Dergi

Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat

Sayı: 35

Ocak 2017

Editörler: Elif Emir Öksüz, Deniz Aydemir Döke.

Yazım Denetimi: Gülcan Altun, Pınar Yavuz.

Web Sorumlusu: Burak Sarı.

Ses Teknik Destek: Engin Albayrak.

Yayınlayan: Engelsiz Erişim Derneği.

İletişim Bilgileri:

Web: <http://eeeh.engelsizerisim.com>

E-posta: eeehdergi@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/eeehdergi

Twitter: www.twitter.com/eeehdergi

İçindekiler

İçindekiler	2
Editörden	3
Ye Cübbem Ye	4
Kamu Personelinin Yeni Kabusu DPSS.....	7
Merhaba Gençlik.....	9
Takvimlerden Haberiniz Yok mu?.....	14
Körcül Ders Anlatma Yöntemleri	18
Lacan Perspektifinden Engellilik I	23
Toplumsal Cinsiyet ve Engellilik	26
İzlek.....	30
Hobileriniz Nelerdir? Örgü Örmek	32
Pamuğa ve Güneşe Doğru.....	37

Editörden

Yeni yılın ilk sayısından herkese merhaba,

Yeni yıla ülke olarak çok iyi bir başlangıç yapamamış olsak da, EEEH dergi olarak çalışmanın ve üretmenin bizi ayakta tuttuğunun bir kez daha altını çizen otuz beşinci sayımızla karşınızdayız. Bir süredir konuk yazarımız olan Sevgi Mart, bu ay resmen aramıza katıldı. Bu ayki yazısında, körlük ve avukatlığı bağdaştıramayan insanların, Sevgi'ye ve cübbesine verdiği tepkileri okuyacaksınız. Sevgi'ye hoş geldin diyor ve Duyarlı Personel Seçme Sınavı (DPSS)ile ilgili detayları almak üzere İlke Çeperli'ye kulak veriyoruz. Elif Emir Öksüz bu ay özellikle gençlere sesleniyor. Gençler, bu yazıyı mutlaka okuyun ve sakın ola kendinizden beklentiyi düşük tutmayın. İşte size kendinizi profesyonel hayata hazırlamak için bir fırsat; Gamze Sofuoğlu Iphone üzerinden takvim kullanımını sizler için anlattı. Yeni yıla başlarken bu bilgiler çok işinize yarayabilir. Başka bir yüreklendirici yazı da Deniz Aydemir Döke'den. Deniz Amerika'da üniversite düzeyindeki ders anlatma deneyimlerini bizlerle paylaştı. Engin Yılmaz'ın bir önceki sayıda paylaştıkları ile Deniz'in paylaştıkları hem aynı hem farklı. İkisini de okuyun, kendi tarzınızı siz oluşturun. Bahar Yavuz bu ay ünlü psikanalitik kuramcı Lacan'ın perspektifinden engelliliği yorumluyor, Oğuzhan Al ise engellilik ve toplumsal cinsiyet konusunu ele alıyor. Meral Sözen merak uyandıran hikâyesine devam ediyor. Son olarak da hobilere biraz yer verelim. İşte örgü örebilen bir kör; Gülcan Altun karşınızda. Gülcan bize körcül bir yelek tarifi vermiş. Eğer örgü ile hiç aranız yoksa Fransızca bir yazı okumak bile size daha tanıdık gelebilir. Baştan uyaralım, ilmek atmayı dahi bilmiyorsanız hiç bulaşmayın. Örgü beni aşar, başka bir hobi daha iyi olurdu diyorsanız, konuk yazarımız Pınar Göcen'in yazısına bir bakın. Tandem size pek çok şey vaat edebilir.

Bu aylık bizden bu kadar. Önümüzdeki ay, EEEH Dergi'nin üçüncü yaşını kutluyor olacağız. Yazılarınızla bize katılmak isterseniz, eeehdergi@gmail.com adresinden bize ulaşabilirsiniz.

Ye Cübbem Ye

Sevgi Mart

sevgi.mart@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Ben Konyalıyım arkadaşlar. İki tane çok değerli hemşerim var. Birisi sevgi insanı Mevlana Celaleddin Rumi; diğeri ise, güldürürken ders veren insan Nasrettin Hoca. Nasrettin Hoca'nın bir fıkrası vardır. Hocamızın mahallesinde bir düğün yapılmaktadır. Ancak, bizim hoca, düğüne giderken, öyle şık falan giyinmemiş; günlük kıyafetleri üstünde, gelir düğün evine. Ahaliden ne selam, ne sabah. Takılır biraz oralarda. Bakar ki kimse ilgilenmiyor; gider evine, kürkünü giyer ve döner düğün yerine. Hocayı üstünde kürkle görenler; "Ooo! Hocam hoş geldin, buyur şöyle başköşeye kurul." diye ikram izzette bulunurlar. Önüne çeşit çeşit yemekler konur. Hoca, bakar şöyle etrafına, uzatır kürkünün kolunu yemeklere doğru ve "Buyur ye kürküm ye" der. Etrafındakiler sorarlar; "Hocam, ne yapıyorsun, hiç kürk yemek yer mi?" hoca der; "Az önce geldim, ne selam, ne sabah. Gittim, kürkümü giyip geldim, bir ikram bir izzet. Eh bu durumda, kürküme ikram etmeyeceğim de ne yapacağım?".

Şimdi diyeceksiniz ki bu fıkranın ne ilgisi var. Anlatayım arkadaşlar. Bilirsiniz, bizim toplumumuz makamı, mevkii çok sever. Hatta birçok insan, sadece bunlara değer verir de neyse, biz o detaylara girmeyelim. Ben bu ay sizlere, adliye koridorlarında yaşadığım ilginç birkaç olaydan söz etmek istiyorum. Yukarıdaki fıkrayı da onun için yazdım.

Bundan yaklaşık 17 ay kadar önce, Manisa'dan Urla'ya tayin oldum. Urla'ya gelince, beni üç farklı adliyeye görevlendirdiler. Urla, Çeşme ve Karaburun. Gidip her adliye merkezinde duruşmaya girmem gerekiyor. Ama öncesinde, adliyeleri dolaşıp tanımam; duruşma için gittiğimde hangi duruşma salonu nerede bilmem gerekiyor.

En çok çalışacağım adliye Urla Adliyesi olduğu için oradan başlayayım dedim. Kurum aracı beni adliye otoparkında bıraktı. Kapıdaki memur arkadaşlardan birisi merdivenlere kadar bana eşlik etti. Bu arada da konuştuk. Yeni atanan Orman Avukatı olduğumu falan söyledim. Tam merdivenlerde, memur arkadaş benim yanımdan ayrıldı; ama belli ki uzaklaşmamış; çıkıp çıkamayacağımdan emin olmak istemiş sağ olsun. Tam son basamağa geldim ki; yaşlı bir amca kolumu tuttu. “Kızım bu halde sen ne yapabildin ki seni de getirdiler. Utanmadın mı adliyeye gelmeye?” deyince; bende bir duygu fırtınası oluştu. Kızayım mı? Güleyim mi? Toplum engellinin suç işlemekten bile aciz olduğunu düşündüğünden çıldırayım mı? Bana yardımcı olan memur arkadaş: “Amca, arkadaş avukatmış. Hem de Orman Avukatıymış. Bak senin köy de orman köyü.” Deyince; bizim amca, önce nazikçe kolumu bıraktı. Sonra, “Kızım şey hanımefendi, yani bacım, kusura bakma. Ben de seni öyle, elinde kör sopasıyla görünce...” yaklaşık beş dakika kadar, nezaket sözleri, özürler, falan filan. Unvanım söylenince, birden bire, “Kız’dan” “Hanımefendiliğe”, çok iyi işler başarmış, olağanüstü bir yaratığa dönüşüverdim. Neyse, amcaya elimdeki kör sopası değil, beyaz baston olduğunu; yaptığım işi bir görme engellinin de gören kadar iyi yapabileceğini; toplumdaki engellilere böyle hoyratça davranmaması gerektiğini anlattım. Selamlaşıp ayrıldık.

İkinci durak Çeşme Adliyesi. Oranın otoparkı adliye önünden biraz uzakta kalıyor. Araçtan indim. Yavaş yavaş adliyeye doğru yürüyorum. Mesafeyi ayarlamadığımdan merdivenleri biraz geçmişim. Arkadan gelen iki arkadaşın aralarındaki konuşmayı duyuyorum. “Adliyeye mi girecek ki?” “Yok ya onun ne işi olur ki adliyede! Baksana kör zaten.” Arkamı dönüp, “Evet adliyeye gireceğim.” deyince, her ikisi de hafif bir şok atlatıp; aralarında bir tartışmaya başladılar: “Oğlum, şu rampaya götür.” “Yok ya bu sadece kör, merdiven çıkabilir.” Ben, “Arkadaşlar, merdiven çıkabilirim. Eğer mümkünse siz gösterin, değilse müsaade edin, ben bulup çıkayım.” diyerek tartışmayı sonlandırdım ve adliyeye ulaşabildim.

Bu iki engin tecrübeden sonra Urla Adliyesi’nde ilk duruşmaya gideceğim. Saati de yaklaştığı için iş yerinden çıkmadan cübbemi giydim. Adliye otoparkında cübbeyle araçtan inince, zaten beni tanıyan memur arkadaş yanıma geldi. Günaydınlaştık. Ben

adliyeye yürüdüm. Sabah saatleri, merdivenler hayli kalabalık. Üzerimde cübbeyle beni görenler, “Dur, çekil şöyle, Avukat Hanım geçsin. Bir yol verin arkadaşlar...” şeklinde, büyük bir coşkuyla, beni adliyeye buyur ettiler. Bir an düşündüm, acaba ben geçen seferki gibi, cübbesiz gelsem, bu arkadaşların muamelesi nasıl olurdu diye. Bu durumu tecrübe etmek uzun sürmedi.

Yine bir gün duruşmam var, erken gittim. Merdivenlerde bekleyen, aralarında sohbet edip, inip çıkmak isteyenlere akrobasi yaptıran arkadaşlar, “Aaa! Bunun ne işi var ki! Durun, adliyeye girecek herhalde...” muhabbetleri eşliğinde beni karşıladılar. Tüm itirazlarıma rağmen, yardımsever bir vatandaşımız, kolumdan tutup; adliyenin içine kadar bana eşlik etti. Duruşma salonunun önünde cübbemi giymek için durdum. Arkadaş ne yapacağını merak etmiş herhalde ki, yanımdan ayrılmamış. Ben cübbemi giyip mübaşirle duruşma sıram hakkında konuşmaya başlayınca, arkamdan aynen şu sözleri duydum: “Anaaa! Avukatmış ya bu. Ya bizde saygısızlık ettik herhalde. Kadın kendim giderim dedi, zorla koluna girdik. Ama ne biliyim ben ya, kör olunca işte avukat olacağını falan bilemedim ki.”

İşte gördüğünüz gibi arkadaşlar. Bir titriniz varsa, engelli bile olsanız saygıyı hak edebiliyorsunuz. Ama ben düşünüyorum: acaba saygı bana mı yoksa cübbeme mi? Bir gün cübbemi adliyeye yalnız gönderip bunu da tecrübe edeceğim. Sonucu size de yazarım.

Kamu Personelinin Yeni Kabusu DPSS

İlke Çeperli

homoibretus@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Geçtiğimiz hafta sosyal medyada yankı bulan İETT rezaleti üzerine ÖSYM'den sürpriz bir açıklama geldi. Bir otobüs şoförünün engelli bir yolcuya, tekerlekli sandalyesiyle otobüsten inmesini sağlayacak rampayı açmaması ve yolcunun bu yöndeki talebine incitici sözlerle karşılık vermesi üzerine, ÖSYM, özellikle hizmet sektörü çalışanlarına engelli farkındalık düzeylerini ölçmeye yönelik bir sınav yapılacağını ve bu sayede engelli vatandaşların bilinçsiz ve merhametsiz personelce mağdur edilmesinin önüne geçileceğini açıkladı. DPSS (Duyarlı Personel Seçme Sınavı) adı verilen bu sınava hâlihazırda görev yapmakta olan tüm kamu çalışanları tabi tutulacağı gibi, bankalar gibi özel kuruluşlar da çalışanlarını bu sınava tabi tutabilecek. Sınavla ilgili başka hiçbir bilgi verilmezken, sınav tarihinin bile sınav gününden 3 gün önce duyurulacağı belirtildi. Açıklamayı duyan bazı kamu çalışanlarında Solitaire oynamanın mutluluğu, yerini sınav kaygısına bıraktı.

Sınavlara hazırlıkta kendi ekolünü yaratan İbret Dershanesi olarak, bu DPSS işinde çok para olduğunu gördük ve özellikle siz değerli Solitaire'ciler için DPSS hazırlık kursu açmaya karar verdik. Kursumuz sayesinde DPSS'ye en iyi şekilde hazırlanacak olmanızın yanında, ibretlikleri yerinde gözlemlene ve uygulamalı aktivitelerle öğrendiklerinizi pekiştirme imkânı bulacaksınız. Ayrıca, sosyal farkındalık objeleri yapma (empati anahtarlığı, farkındalık pipeti vb.), engelliler günü tweet'leri hazırlama gibi daha pek çok konuda yetkinleşebilecek; derseniz dershanemizin sağladığı özel yetenek bursları sayesinde, ağır sıklet engel kaldırma dalında olimpiyatlara bile hazırlanabileceksiniz.

ŞİMDİ REKLAMLAR...

Başarının tek adresi,

TABIİ Kİ İBRET DERSHANESİ!!!

İnanç

Başarı

Reçetesinde

En

Tepededir

<https://m.youtube.com/watch?v=63ysgtYZRdU>

Merhaba Gençlik

Elif Emir Öksüz

elifemiroksuz@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Merhaba gençlik,

Biliyorum toplumun pek bir beklentisi yok bizden. Gölge etmesek yetecek onlara. Bu yazıyı, sakın ha toplumun bu haline uymayın diye yazıyorum, bu akıntıya kapılmayın diye.

Anneniz kardeşinizin notlarını, Asuman Teyze'nin kızının notlarıyla karşılaştırır; kardeşinize dil döker, belki bağırp çağırır daha çok çalışsın diye ama size hiç bir şey söyleyen olmaz. Sofra kurulur, yemekler gelir. Tabakta bir tavuk butu, bir el uzanır, alır parçalar butu sizin için. Yemek yenir, sofrayı kaldıracak; herkes bir şeyler taşır, size ise, "aman ha sen otur" denir. Yaş gelir otuza. Toplum daha yirmi beşinde başlar başkalarına sormaya "evlilik yok mu" diye, size soran olmaz belki kırka bile gelseniz. Güvenlikten geçilecek diyelim, kimse sizden beklemez ki bir kötülük, üzeriniz aranmaz. Beklemez yani kimse, ne iyilik ne kötülük sizden. Peki ya siz? Siz de mi bir şey beklemiyorsunuz kendinizden?

Benim doktora yaptığım bölüme iki tane yeni hoca alınacak. Burada işler biraz farklı, atama diye bir şey yok. Bölüm ilan veriyor ve tıpkı bildiğimiz eleman arama süreci gibi adayları kendi seçip kendi karar veriyor. Bunun için bölümdeki birkaç hocadan oluşan bir komite kuruluyor. Bu komitede bazen bir de öğrenci bulunuyor. Bu yıl, benim için ne büyük bir onurdur ki yurtdışından gelmiş kör bir öğrenci olan ben, kırık İngilizcemle bu görev için seçildim.

Şimdi bu beklenti işinin benim okulumla ne alakası var diye düşünüyor olabilirsiniz. Hemen açıklıyorum. Bu görevin gerektirdiklerini yerine getirirken, aslında bu yazıyı yazmaya karar verdim. Aklımdan geçenleri sizinle paylaşmak istedim. Her şey olup biterken, bir an durup düşündüm. Şu an yaptıklarım ve hissettiklerim ne kadar farklı olurdu, eğer ben kendimden hiçbir şey beklememiş olsaydım zamanında diye geçirdim aklımdan.

Bu görevde olmak; komitedeki diğer hocalarla bir sürü toplantıya katılmak demek, başvuruları incelemek ve fikir belirtmek demek, seçilen adaylar okula mülakata davet edildiğinde ortalıkta koşuşturan kişi olmak demek, adaya bazen akşam yemeğinde ya da öğle yemeğinde eşlik etmek demek ve başka her ne gerekiyorsa onu yerine getirmek demek.

Ya hiç beklememiş olsaydım kendimden bir yerden bir yere tek başıma gitmeyi? Ya kimsem olmasaydı, bunu yapabileceğimi, yapmam gerektiğini söyleyen? Ya bağımsız hareket becerilerim zayıf olsaydı? Derslere gitmek bile bir külfetken bir de her hafta toplantılara nasıl gidecektim? Hadi diyelim ki bir şekilde gittim. Peki o başvurular? Bilmeseydim okunmayan PDF dosyalarını okunur bir hale çevirmeyi? Öğrenmemiş olsaydım epostalara dosya eklemeyi? Metnin içine yazıyorum, oradan okuyun deseyseniz mesela hocalara... Karşımda dört tane hoca. Konuşuyorlar bir aday hakkında. Dördü de benzer bir şey söylüyor. Kendime güvenmeseydim, fikirlerimi ifade etmeye cesaretim olmasaydı, karşıt bir şey söyleyebilir miydim?

Altı tane aday çağrıldı, altı farklı gün. Hepsi dokuzdan beşe kadar ter döktüler mülakatlarda işe alınabilmek için. Her gün farklı zamanlarda, farklı odalarda en az üç mülakata katılıyordum her aday için. Kullanmasaydım takvimimi, tutabilir miydim hepsini aklımda? Bölümdeki tüm öğrenciler adayla görüşmeye davet ediliyorlar. Ben de öğrenci olduğum için bu oturumları yönetme görevi bendeydi. Gelenleri karşıla, konuşmayı canlı tut, kimse konuşmuyorsa sen konuş, hepsi evet benim işimdi. Toplum içinde konuşmayı da beklememiş olsaydım kendimden... Aday bir şey soruyor, "şu nerede bu nerede" diye, adayı alıp bölüm başkanının odasına götürmem lazım,

düşünsenize ben hala eski ben olsaydım, hani şu üniversitede tuvalete gitmek için birilerini beklemek zorunda olan ben, nasıl başa çıkardım bu durumla?

Komite başkanı dedi ki, adayla akşam yemeğine gidilecekti. Bölümden bir hoca bir de ben eşlik edecektik adaya, maksat hem yemek hem adayın ağzından laf almak. Dediler şehir merkezinde bir İtalyan restoranına gidiliyormuş. Hoca dedi, “Elif saat yedide hazır ol”. Baktım internetten, restoran şık bir yer gibi geldi kulağıma. Görev de önemli, bölümü temsil ediyorum. Ortama ve duruma uygun görünmem, ona göre giyinmem lazım. Düşünsenize kırmızı bir pijama altı ve mor bir kazakla gittiğimi yemeğe. Ben ne bileyim. Etrafımdakiler çirkin görünsem de hiç söylemediler ki bana bu güne kadar. Ben üzülürüm diye düşünmüşler. Kimse beklemedi ki benden, kendileriyle bir olmamı, aynı kulvarda koşmamı. Neyse ki durum bu değil de iyi kötü bir fikrim var nerede ne giyilir diye.

Aman canım, giyim miyim bize ne. Bu gün ne giysen mi izliyorum, bize yemeği anlat mı dediniz? Hemen anlatayım. Mönüyü internetten okudum kim sorarsa. Bir gittim mönü değişmiş. Bir yanımda hayatımda ilk kez gördüğüm aday, diğer yanımda bölümde en az tanıdığım hoca. Garson kâğıtları bırakıp çekmiş gitmiş. Ne yapayım, adamlara mönüde ne var diye mi sorayım. Neyse kendi teklif etti okumayı. Ah çok mu şapşal göründüm acaba? Mönü, mönü değil, Da Vinci'nin şifresi mübarek. Yengeç bacağına enginar mı doldurmuşlar ne? Yenecek bir şey yok mu ya? Lahmacun pide falan, bildik tanıdık bir şeyler olsa. Hocanın aksanını anlasam, kelimeyi anlamıyorum ki. Neyse bir dana eti buldum da söyledim. Aman o da ne? Tabak bir geldi kocaman. İki dürttüm çatala, bütün bir kocaman et. Hep annem keserdi benim bütün et parçalarımı. Aneeeee aneeee! Hay Allah! Sihirli değil miydi benim annem? Of keşke o salak dizileri izleyeceğime, önümdeki eti kesmeyi öğrenseymişim. Baktım olacak gibi değil, taktım çatala koca eti, başladım ısırıp ısırıp yemeye. Ah acaba herkes bana mı bakıyor şimdi? Toplum içinde yemek yiyemem ki ben, utanırım. Hem ne gerek vardı ya. Of off! Sonra tatlı geldi. Kaşığı nereye koymuşlar ya? Hokus pokus yapar gibi elimi gezdirdim tatlının üzerinde, ama kaşık yok. Sorayım bari bizimkilere dedim. Cevap neydi biliyor musunuz? “Right here” dedi bir tanesi, bizde derler ya “burada” ya da “şurada” ona denk işte. Ah şimdi rezil mi

oldum? Vah vah, tüh tüh. Kaşığı bulamadım. En iyisi “çok doymuşum yiyemeyeceğim” diye bir yalan uydurmak. Ah bir de bu adaya soru soracaktım değil mi ben? Hay Allah uçuvermiş aklımdan. Annem yemek yerken konuşma derdi hep. Ondan oluyor bunlar hep.

Evet mönü değişmişti, evet okuyamadım, evet kaşığı da bulamadım. Bu kısımları doğrudu, iç konuşmalarım bambaşkaydı. Ne yapayım şimdi utanayım mı kızarıp bozulayım mı? Onların erişilebilir mönüsü yok diye ben kendime mi kızayım. Göğsümü gere gere, sordum yanımdakilere “mönüde ne var” diye. Et gelince, aldım elime bıçağı bir yandan konuştum bir yandan yedim yavaş yavaş. Kimsenin bana bakıp bakmadığı umurumda olmadı. Kaşık nerde bulamadım. Sordum cevap alamadım. Bende o tatlıyı yemeden oradan ayrılacak göz var mı ya? Benim suçum mu? Öğrenmemişler ki bir körle iletişim kurmayı. Bakın dedim, her şey bir öğrenme fırsatı olabilir. Bu gecenin kazancı olsun, ben size bir şey öğretmek istiyorum. Tabi tabi dediler hemen. Saat yönlerini kullanın dedim. Hemen aydınlanma yaşadılar. Kaşığım hem üç yönündeymiş hem de tabağın altında. Ne rezil olması, bir de adamlara ders öğretip üste çıktım kahraman oldum. Hatta hoca sonrasında takdir etti beni. Ne çok şey bildiğime şaşırmış. Beklemiyordu herhalde.

İki farklı adayla da öğle yemeği yedik. Masaların arasından slalom yapa yapa geçmek gerekiyordu. Bu sefer de başka hoca, başka aday. Ah ötekini ancak biraz alıştırmıştım ama ya! Neyse, kadın tuttu kolumdan. Ah dedim hocam durun hemen nasıl olması gerektiğini göstereyim. Girdim kadının koluna. Artık öğrenmiştir her halde. Bütün bu süreç, benim için akademik anlamda çok öğretici ve zevkli bir süreçti. Ama eğer ben bazı şeyleri farklı düşünüyorsa olsaydım, bazı şeyleri yapmaktan zorlansaydım ya da yapıp yapamayacağımdan emin olmasaydım, bence iki ihtimal olurdu; ya bu komiteye hiç çağırılmazdım ya da bu deneyim bana zehir olurdu, kaygıdan stresten kendimi yerdim.

İşte gençler, siz siz olun kendinizden her şeyi bekleyin tamam mı? Kendinize güvenin, fırsatları kaçırmayın, mümkün olduğunca kendinizi geliştirin. Görmüyor olmanız sizi

hayattan muaf kılmasın. O eti kesebilir, o partiye gidebilir, o çocuğu tavlayabilir, o okula gidebilir, o işe girebilir, o mesleği yapabilir kısacası başkalarının yapabildiklerini siz de yapabilirsiniz. Bunu kendinizden bekleyin.

Takvimlerden Haberiniz Yok mu?

Gamze Sofuoğlu

sofuoglugamze@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Son iki senedir inanılmaz bir yoğunluk içerisindeyim. Bu yoğunluğun beni en çok yoran tarafı, spesifik bir konu üzerindeki yoğunluktan ziyade, birbiriyle alakası olmayan farklı konulardaki yoğunluklarımın üst üste gelmesi. Hayatımın hiçbir döneminde bu kadar yoğun olmamıştım diyemem. Örneğin master'ımın ilk senesi öyle yoğundum ki, ders çalışmak dışında pek bir şey yapamıyordum; fakat şu anki kadar yoğun hissetmiyordum. Yapmam gereken tek şey vardı, yatıp kalkıp ders çalışmak. Ama hayatımda hiç bu kadar yoğun hissetmemiştim diyebilirim. İş hayatı, ara ara hortlayan tez çalışmaları, STK'lardaki aktif görevler, gönüllü işler, kurslar...

Bir noktadan sonra bugün ne yapmak gerekiyordu, yarın ne vardı, önümüzdeki hafta için hazırlanmak gereken bir şey var mıydı karman çorman oluyor. Hatta iş dışında, hangi gün hangi arkadaşıyla, nerede buluşuyordum tarafı da birbirine girebiliyor.

Ben size bu yazımda, bu karışıklığı önlememi ve daha planlı yaşamamı sağlayan, hatta bu yazıyı yazmam gerektiğini de hatırlatan iPhone'un oldukça pratik takvim uygulamasından bahsedeceğim.

Takvim uygulaması cihazınıza indirmeniz gerekmeyen, cihazların içerisinde gelen bir uygulama. Yapmanız gereken ilk şey, en az bir mail adresinizi cihazınıza tanımlamak ve bu adresin takviminize erişimine izin vermek. Bunun için de, ayarlardan mail, kişiler, takvimlere tıklayın ve cihazınıza tanımladığınız hesabınızı seçin ve karşınıza çıkan listeden takvimi açık duruma getirin. Artık ister telefonunuz üzerinden ister bilgisayarınız üzerinden, bu mail hesabınızla başkalarına etkinlik daveti gönderebilir, başkalarından da etkinlik daveti alabilir, bu davetleri takviminizde görebilirsiniz. Ayrıca bunu sadece bir mail hesabıyla değil, cihazınızla senkronladığınız tüm mail hesaplarınızla yapabilirsiniz.

Şimdi takvim uygulaması nasıl bir şeye benziyor, kısaca anlatayım. Ana sayfadan takvime geldik, çift tıkladık, uygulamayı açtık. Karşımıza o an içinde bulunulan aydaki tüm günlerin olduğu bir ekran çıkıyor. Ayın son gününden hemen altta ise, içinde bulunduğumuz gündeki etkinlikleri bulabiliyoruz. Buradan her güne tek tek girerek o gün hangi etkinlikler var, nerede, kim katılıyor, tüm bilgilere ulaşabilirsiniz. Eğer etkinliğin başında “etkinlik yanıt gerektiriyor” uyarısını duyuyorsanız, bu etkinlik daveti için katılım durumunuzu bildirmediğiniz anlamına gelir. Etkinliğe çift tıklayarak etkinlik hakkında detaylı bilgilere ulaşabilir, etkinliğe katılım durumunuzu sayfanın en altındaki sekmeden belirtebilirsiniz. Yazımın ilerleyen bölümlerinde bu konu hakkında daha detaylı bilgi vereceğim.

Her günün üzerindeyken ise, o gün için kaç etkinliğiniz var duyabilirsiniz. Örneğin, 16 Ocak, beş etkinlik. Başka bir aya bakmak istediğinizde Z hareketiyle bir önceki sayfaya dönerek istediğiniz ayı, hatta yılı seçebilirsiniz. Benim gibi kulağınızı tersten tutmayı daha çok seven biri değilseniz, Siri’ye de bulunduğunuz gün ya da başka bir gün için etkinliğinizin olup olmadığını sorup cevabı Siri’den alabilirsiniz.

Gelelim etkinlik eklemeye.

Öncelikle etkinliği oluşturmak istediğimiz günü takvimden bulalım. Dilerseniz doğrudan sayfanın üzerindeki “ekle” butonuna herhangi bir gündeyken tıklayarak da etkinlik içerisinden günü seçebilirsiniz. Ben genelde önce günü takvimden seçip, o gün içerisinden etkinlik bilgilerini eklemeyi tercih ediyorum. Ekranın en üstünde yer alan “ekle” butonuna tıklayalım. Şu an, etkinlikle alakalı başlık, konum, saat gibi bilgileri gireceğimiz ekrandayız. Başlığa etkinliğin ne olduğunu hatırlatacak birkaç kelime, konuma da etkinliğin gerçekleşeceği mekân bilgisini girebilirsiniz.

Eğer etkinlik tüm gün sürecekse bir alttaki “tam gün” anahtarını açık hale getirebilirsiniz. Bu anahtarı açık hale getirdiğinizde, etkinlik tüm gün süren bir etkinlik olarak takviminizde görünecek. Şimdi parmağınızı bir sağa kaydırduğunuzda, etkinliğin başlangıç ve bitiş günü ve saatini seçeceğiniz alana geçeceksiniz. Bu bölümün içine çift tıklayarak girebilir, parmağınızı yukarı/aşağı kaydırarak gün, saat ve dakika arasında geçiş yapabilirsiniz. Bir sağ parmak hareketiyle sonraki “yenile” butonuna tıkladığınızda,

etkinliğin gerekleŒme periyodunu ayarlayabiliyorsunuz. Burada “asla” otomatik seçili geliyor, bu da etkinlik bir kere olup bitecek demek. Örneğin iki haftada bir aynı gün ve saat bir toplantınız varsa, bu bölümde “iki haftada bir”i seçtiğinizde, bir bitiş tarihi girmeniz beklenir ve bu bitiş tarihini de girdiğinizde, girdiğiniz tarihe kadar her iki haftada bir aynı gün ve saatte aynı etkinliği takviminizde görebilirsiniz. Bu periyodu her hafta, her ay, her yıl vs. de yapabilirsiniz.

Bir sonraki alan, takvimi oluŒturmak istediğiniz hesabınızı seçebileceğiniz alan. ArkadaŒınıza göndereceğiniz bir etkinliği gmail hesabınızdan, iŒinizle alakalı bir toplantınızı iŒ hesabınızdan göndermeyi tercih edebilirsiniz. Bir sonraki adımda ise, bu etkinliğe davet etmek istediğiniz kiŒilere etkinlik daveti gnderebileceğiniz alan geliyor. Buraya tıkladığımızda metin alanına mail adresi yazabilir veya kiŒi ekle butonuna tıklayarak, rehberinizde mail adresi kayıtlı kiŒileri etkinliğe ekleyebilirsiniz. Bir sonraki bölümden, hazırladığınız etkinlikle alakalı ne kadar zaman önce bildirim almak istediğinizi seçebilirsiniz. Etkinlik saati, 5 dakika önce, 1 saat önce, 1 gün önce gibi farklı seçenekler mevcut. Sonraki iki ayarı ben pek kullanmıyorum; ama kısaca bahsedeyim.

“Göster” bölümünde “meŒgul” seçili olarak gelir ve etkinlik saatinde meŒgul görünmenizi sağlar. Burada; belirsiz, serbest, iŒ yeri dıŒında gibi seçenekler de mevcut. Bir sonraki özel anahtarını açık hale getirdiğinizde ise, baŒlık, konum ve diğer ayrıntılar, takviminizi paylaŒan diğer kiŒiler tarafından görünemez. Son olarak, not bölümü var. Bu bölüme etkinlikle alakalı eŒitli notlar ekleyebilirsiniz. Örneğin Google Maps’ten adres eklemek gibi.

Ben kendime hatırlatmak istediğim etkinlikler için sadece baŒlık, konum ve zaman bilgilerini girip doğrudan ekle butonuna tıklıyorum. BaŒka insanlara göndereceğim davetlerde ise, sadece davetli bölümüne mail adreslerine giriyorum, diğer ayarları seçili olanlarda bırakıyorum. Gerekli gördüğünüz bilgileri doldurduktan sonra, ekranın en üstünde yer alan “ekle” butonuna tıkladığınızda, semiŒ olduğunuz günün altında bu etkinliği görebilir, etkinliğe çift tıkladığınızda etkinlikle alakalı ayrıntıları öğrenebilir,

düzenle butonuna tıklayarak istediğiniz alandaki bilgilerde değişiklik yapabilir veya yeni bilgi ekleyebilirsiniz.

Kendi etkinliğimizi oluşturduk. Peki başkasından gelen etkinliği takvimimize nasıl ekleyeceğiz? Etkinlik davetlerine takvimdeki alt barda yer alan “gelen” sekmesinden ulaşabilirsiniz, aynı zamanda etkinlik daveti etkinliğin gönderildiği mail adresinize de e-mail olarak gelir. “Gelen” bölümünden ilgili etkinliğe tıkladığınızda, etkinlikle alakalı başlık, konum, davet eden, diğer davet edilenler, etkinlik saati gibi bilgileri görebilirsiniz. Davetin hemen altında kabul et, belirsiz ve reddet seçenekleri mevcut. Kabul ettiğinizde etkinlik takviminizde görünür. “Belirsiz”i seçtiğinizde etkinlik takviminizde belirsiz etkinlik olarak görünür. Reddet dediğinizde ise, etkinlik takviminizde görünmeyecektir. Davetlerin üst bölümünde yer alan ve gelen davetleri gördüğünüz “yeni” butonunun yanında bir de “yanıtlanan” butonu var. Buraya tıkladığınızda da önceden yanıt verdiğiniz tüm davetlere ulaşabilir, düzenle bölümünden bu davetleri takviminizden kaldırabilirsiniz.

İşte etkinliklerimizi yönetmek bu kadar kolay. Hepimize planlı ve verimli bir 2017 diliyorum. Tabii planlı ve verimliden önce, tüm farklılıklarımızla özgürce ve birlikte yaşayabileceğimiz barış dolu bir yıl diliyorum.

Körcül Ders Anlatma Yöntemleri

Deniz Aydemir Döke

daydemird@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Merhaba sevgili okurlar, geçen ay size Engin Yılmaz ders anlatırken kullandığı teknoloji ve yöntemleri anlatan bir yazı yazdı. Bu sayımızda ben de benzer bir yazı kaleme alıyorum. Penn State'de doktoramın üçüncü döneminde, bir hocayla beraber yüksek lisans derslerinden birini anlattım. Bu bizim programın bir gerekliliği, deneyimli biriyle ders anlatarak ders anlatma, not verme, öğrencilere geribildirim verme ve sınıf yönetimi hakkında deneyim kazanmanız amaçlanıyor. Bu ders anlatımı kolay geçti, çünkü sürekli dersin hocasıyla paslaşıyordum ve gerekli hallerde o bana destek oluyordu. Geçtiğimiz dönem rehabilitasyon lisans bölümünün giriş derslerinden (Engellilik Kültürüne Giriş) bir şubesini ben verdim. Ders, rehabilitasyon ana ya da yan dalında olan tüm öğrencilere zorunlu, ama diğer öğrencilere de açık. Geçen dönem mühendislikten iletişim bilimlerine kadar farklı bölümlerden 37 öğrencim vardı derste. Bu ders benim için farklı bir deneyimdi, yüksek lisans dersine göre daha kalabalıktı, lisans öğrencilerinden oluşuyordu ve dersi kimsenin desteği olmadan verecektim.

Ders daha önce gitmediğim bir binadaydı, bu nedenle dersler başlamadan önce binaya ulaşmayı ve sınıfın yerini öğrendim. Sınıfı bulduktan sonra, sınıftaki masaların konumunu, kürsünün ve projektörün nerede olduğunu öğrendim. Projektör dokunmatik bir ekranla çalışıyordu ve bu bir engel oluşturdu benim için. İlk dersime erken gidip yan binadan teknik elemanları buldum ve projektörü kurmak için yardım istedim. Birkaç hafta boyunca bu projektör konusu sorun oldu, sonra teknik masadakiler, aslında bir düğmeye uzun basılırsa projektörün bağlı olduğu dokunmatik ünitenin konuştuğunu keşfettiler. Bu özellik ekran okuyucu değildi, sadece projektörün hazır olduğunu ve masaüstü ya da dizüstü seçeneklerinden hangisinin seçili olduğunu söylüyordu ama işe yaradı. Dönem içinde başka teknik problemler de yaşadım, bunlar ilk başta sınırlarımı bozdu, ama sonra

bunu gözlemlenmenin de öğrencilerimin erişilebilirliği öğrenmesi için bir fırsat olduğunu fark ettim ve onlara işlerin neden yolunda gitmediğini anlattım.

Dönelim ilk derse, ben her zaman nasıl görüldüğüme özen gösteririm, görünüm insanların ilk izlenimlerini etkiliyor ve engelli olma hali malumunuz güç dengelerini bozabiliyor. Burada hocalar derslere şort tişört giyerek bile gidebiliyor. Ben bütün derslerime giderken profesyonel görünen kıyafetler seçtim. Burada derslere giderken takım elbise giymek de biraz kültür normunun dışında kaldığından, kendime orta bir yol buldum.

İlk derste söze başlarken kendimi tanıttım, doktora yaptığımı, bölümümü, Türkiyeli olduğumdan aksanımın farklı olduğunu ve bastonumdan da belli olduğu üzere kör olduğumu söyledim. Soruları varsa sormaları için yüreklendirdim. Birisi hiç görüp görmediğimi sordu, diğeri doğuştan olup olmadığını. Bunlara cevap verdim. İlk ders için hazırladığım sunuma “Kör bir hocayla nasıl çalışılır” diye bir yansı ekledim. Yansıda nasıl söz alacaklarından bahsettim. Ben Engin’in kullandığı yöntemden farklı bir yöntem denedim. Onlardan konuşmak istediklerinde parmak kaldırmak yerine adlarını söylemelerini istedim. Ben ders anlatırken mizah kullanmayı seviyorum. Öğrencilerime: “Parmak kaldırmanız teknik olarak sorun değil ama bir işe yaramayacak, egzersiz yapmak ya da biraz esnemek istiyorsanız parmak kaldırın tabii, ama ben sizi fark etmeyeceğim” dedim. İlk baslarda isimlerini söylemeyi unuttukları oldu ama ben onlara kim olduklarını sordum. Ve onları seslerinden tanımamın zaman alacağını hatta çoğunu seslerinden hiç ayırt edemeyeceğimi söyledim. Benimle birebir konuştuklarında da kendilerini tanıtmalarını istedim.

Bir diğer yöntem de oylama yöntemi. Sınıfta hepsine bir şey sorduğumda, katılıyorsa “I” “ben” demelerini istedim. Sonra da kim katılmıyor diye sorduğumda da katılmayanların “ben” demesini istedim. O anda da bir deneme yaptım, Bunu anlayanlar “ben” desin dedim, sonra da anlamayanların “ben” demesini istedim. Bu yöntem National Federation of The Blind tarafından oylamalarda kullanılan bir yöntem. Eğer

sesler birbirine yakınsa, parmak kaldırmalarını ve sınıftan da birinin parmak kaldıranları saymasını istedim.

İlk derste kendilerini tanıttılar. Ben Engin'in kullandığı yöntemi kullanmadım. Onlara bir ödev verdim. Yazılı olarak teslim edecekleri bu ödevde kendilerini tanıtmalarını ve engelliliği ilk nasıl öğrendiklerini anlatmalarını istedim. Böylece elimde kendilerini tanıtan yazılı birer not oldu.

Dersin değerlendirmesinde 4 tane sınav (quiz), yazılı ödevler ve bir de büyük sunum ödevi vardı. Bunların yanı sıra, derse katılıma da 100 üzerinden 10 puan ayırdım. Böylece yoklama sorununa bir çözüm bulmam gerekti. Yoklama için görenlerin kullandığı yöntem, sınıfta bir kâğıt dolandırıp öğrencilerin imzalarını toplamak. Bana dersi vermede hiç kimse yardımcı olmayacağı için bu yöntem benim için mantıklı bir yöntem değildi. Tek tek isimleri okuyup yoklama almak da zaman kaybı oluyordu. Okul CANVAS adında bir online ders yönetim sistemi kullanıyor. Bu sistemi ödev vermek, çevrimiçi sınav yapmak, ödevleri teslim almak, tüm öğrencilere aynı anda mesaj göndermek, ödevleri değerlendirmek ve çevrimiçi tartışma sistemi oluşturmak gibi şeyler için kullanabiliyorsunuz. Ben de CANVAS'daki tartışma sistemini hem sınıf içi etkinlik yapmak hem de yoklama almak için kullandım. Öğrencilere derslerde bir tartışma konusu verdim ve gruplar halinde tartıştıkları şeyleri ders saati bitmeden CANVAS'a yüklemelerini istedim. Tartışma konusunu dersten önce hazırlayıp kaydettim ama ders esnasında yayımladım. Böylece hem tüm grupların konuyla ilgili ne düşündüklerini okuyabildim hem de derse katılanlara puan verebildim. Sınavları da çevrimiçi yaptım. Sınavlar çoktan seçmeliydi ve CANVAS sınavları otomatik değerlendirip sınav istatistiklerini de size sunuyor. Aynı şekilde yazılı ödevleri de CANVAS üzerinden verdim. Böylece teslim edilecek ödevin dosya uzantısına kadar belirleyebildim ve çevrimiçi sistem üzerinden öğrencilerime geribildirim de verdim. Derste izlettiğim videolar eğer Youtube videosuysa, başka bir site üzerinden dosyaları indirip derste çaldım ve videoyu kontrol etmem daha kolay oldu.

Ders anlatırken kendi dizüstü bilgisayarımı kullandım. Dersi anlatırken sınıf içinde geziyorum, böylece monoton bir şekilde sabit bir noktadan konuşmamış oluyorum. Bilgisayarım kürsünün üzerinde durdu ve kulaklık kullanmadım. Ekran okuyucumun sesinin derste öğrencilerimi rahatsız edeceği fikrini bıraktım. Yansılarda okuduğum şeyler zaten çok uzun değil ve sürekli kulaklık takıp çıkartmak istemedim. Halen kablolu bağlanan teknolojilere de terfi etmedim.

Derste öğrencilere soru sorduğumda, genelde konuşan bir iki öğrenciden başkası konuşmuyordu. İsimlerin hepsini de hatırlayamadığım için bir yöntem bulmak istedim. Sınıf listesinin kabartma çıktısını aldım. İsimleri kesip küçük bir torbaya topladım ve derste rastgele içinden isim çektim. Böylece konuşmayan öğrencilerimi de konuşturmuş oldum. Ama tabii hep “konuşmak ister misin” ve ya “konuyla ilgili bir fikrin var mı” diye sordum ve konuşmak istemeyene de hiçbir yaptırım uygulamadım. Sınıf içi tartışmalar yaparlarken de sıraların arasında dolaştım, grupta kimlerin olduğunu ve ne aşamada olduklarını sordum.

İşte bunlar benim ders öğretirken kullandığım yöntemler. Bu yöntemleri imkânlarım, mesela CANVAS gibi ve deneyimlerimle kendim geliştirdim. Aralık 2016 sayımızda da gördüğünüz gibi sevgili Engin Yılmaz’la kesişen yöntemler kullanmakla beraber, kendi kişisel tercihlerim ve yöntemlerim de var. İsterseniz bizimle engelli bir birey olarak ortaöğretim ya da yükseköğretimde öğretici olarak kullandığınız yöntemleri paylaşabilirsiniz. Böylece yeni öğretmenler için kaynak oluşturmuş oluruz. Bu ay sizlere öğrencilerimden aldığım geribildirimlerin bir kaçıyla veda ediyorum.

“Hiç kimse engellilikten muzdarip değil, engelli olmak sadece kişinin hayatının bir parçası.”

“Bu derste öğrendiğim en değerli şey, engelli insanların da en az engelsizler kadar yeterli bireyler olduğu ve herkes gibi muamele görmek istediği.”

“Bu derste engelli bireylerin bizden hiç de farklı olmadığını öğrendim, bizim yaptığımız her şeyi onlar da yapabiliyor, sadece farklı yöntemler kullanıyorlar.”

“Daha önce engelli insanlara karşı acıma duygusu hissedip onlara hep yardım etmeye çalışırdım, bu derste bunun doğru olmadığını ve her zaman yardıma ihtiyaç duymadıklarını öğrendim.”

“Dersteki benim için en anlamlı şey sizin dersi öğretiyor olmanızdı. Siz benim tanıdığım ilk körsünüz ve bence bu fark yarattı. Derslerde kör olmanın nasıl bir şey olduğunu ilk elden gözlemlene fırsatım oldu. Teşekkürler .”

“Daha önce karşılaştığım engelli insanlar için hep üzgün hissederdim, ama şimdi onların benim onlar için üzgün hissetmemi takdir edemeyeceklerini biliyorum. Üzgün hissetmektense, onlara engelleriyle birlikte başarılı olmalarında yardım edebileceğim bir alana yönelmeye karar verdim.”

Lacan Perspektifinden Engellilik I

Bahar Yavuz

psybahar@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Yeni yıla geçmişin sürükledikleriyle, ölümlerle girerken kendime, her gidenin yaşayacağı mutlu anlar hatırına yaşamak, üretmek, yazmak gerekliliğini hatırlatarak bu ay küçük bir perspektif katkısı yapmak istediğim bir konuyu paylaşacağım sizlerle. Freud'dan sonra nesne ilişkilerine evrilen kısımdan psikanaliz kuramına yeni bir perspektif kazandıran Fransız ekolünden Jacques Lacan'ın kavramsallaştırması ışığından engellilik tutumlarından birini irdelemek üzere bilgisayar başına geçiyorum.

Lacan kuramını şekillendirirken, doğumdan ölüme, hayatın her aşamasında bizi etkileyen, düşüncelerin aktarıldığı, davranışların iletildiği dil olgusu üzerinden gitmeyi tercih etmiştir. Aslında edindiğimiz, kendimizi halkalarına eklemlediğimiz dille süregelen düzenin aktarımına da bir nevi katkıda bulunuruz. Kendimizi, dille varlığını kabul ederek sembolik dünyasına girdiğimiz Öteki üzerinden tanımlarız. Lacan'da bu durum aynada kendi yansımamızı Öteki'nden ayırdığımız, kendimizi fark ettiğimiz anda başlar. Dille meydana getirilen sembolik dünyada varlık göstermemiz, aslında Öteki'nin arzusu olan birtakım şeyleri kendi arzumuzmuş gibi alıp peşinde koşmamız, gerçekleştirmeye çalışmamızla sürer gider.

Lacan'la ilgili okumalarımı sürdürürken bir özel eğitimcinin kendi öğrencisi üzerinden Lacan kuramının katkısıyla yazdığı bir makalesine ulaştım. Burada öğrenme güçlüğü çeken Michael'ın teşhis sonrası anti sosyal davranışlar göstermeye çalıştığı, yemek bile yemeyi reddettiği belirtilerini paylaşıyordu. Çünkü artık tescilli bir "normal" olmayışından ötürü Michael, koşup oynarken, ders çalışırken herkes gibi değerlendirilemeyecekti. Zira akademik başarısızlığı onun etiketlenmesine neden olmuştu. Öteki ondan artık bir sakat gibi davranmasını, herkesten ayrı bir yaşam sürerek bir nevi yabancılaşmasını

bekliyordu. O da Öteki'nin arzusuna göre davranarak kendini arkadaşlarından soyutluyor, yalnızlaşmasını perçinleyecek davranışlarda bulunuyordu. Bu analizi yapan kişi sonrasında Michael'e verdiği destekle onun tekrar sosyal hayata katılımı ve normal yemek yeme düzenine kavuşmasını gözlemliyordu. Psikolojik destekli özel eğitimin ne kadar önemli olduğunu vurguladığı bu yazısıyla bizim için de bir gerekliliğe değiniyordu aslında. (yazıya ulaşmak isterseniz: <http://lacan.org/ahmari>)

Toplumun engelli yüzdesini oluşturan bireyler olarak neyi yapmamız gerektiğine, neyi yapmak istediğimize, neyi yapabileceğimize inandığımızı bir bakma fırsatı bulursak eğer, çoğunlukla bizi yetiştiren, bu toplumda bir statü kazandıran kurum ya da insanların gölgelerini görürüz. İçine doğduğumuz ailenin, öğretmenlerimizin, sevdiklerimizin, ait hissettiğimiz toplumun, ideolojinin, her birinin kendine aidiyet hisseden birilerine, burada özne olarak bize yükledikleri bir arzu vardır. Onların bizde görmek istedikleri şeyi, kimi zaman öyle içselleştiririz ki "bizim" olurlar. Bazen de tüm bu bileşenlerin mutlak bir uyum içinde olmayışını deneyimleriz, bu da duygusal olarak dengemizi alt üst etmeye yeter. Bir takım stratejilerle, gerekirse her birine farklı tutumlar sunarak bu rahatsızlığı üstümüzden atmaya çabalarız. Bu noktada kimsenin bir itirazının olacağını sanmıyorum, gelecek inkâr, psikanalize dayanırsak, bastırma mekanizmalarının çalışmasından ileri gelecektir.

Bir kör olarak örneğin, kendi açımdan ertelemek, değiştirmek mecburiyetinde kaldığım hayallerimi düşünüyorum. Mutlaka sizin de olmuştur, söylemeye bile çekindiğiniz, alacağınız tepkilerden ötürü kendinize güvenemediğiniz hayalleriniz. En küçük yaştan itibaren bizden beklenen davranış kalıplarını öyle benimsiyoruz ki hangisi gerçekten bize ait, hangisi sadece Öteki'nin arzusu ayırt etmek güçleşiyor. Sonra bir gün kendimizi "bir kör asla şunu yapamaz" derken buluveriyoruz. Kaçımız bunu söylerken kendimize dürüstçe "Bu benim kendi inancım mı, yoksa toplumun ve bileşenlerinin bana dayattığı Öteki'nin arzusu (ilüzyon) mu?" diye sormaya cesaret edebiliyor? Doktorluk, mühendislik gibi meslekleri yapabilmek, uçak, araba gibi araçları kullanabilmek, resim, heykel gibi sanatlarla uğraşabilmek, görselliğin hayatın merkezi olmayıp alternatif yöntemlerle her konunun anlatılabileceğini, her disipline erişilebileceğini benimsemek

kulağa deli saçması gibi geldiğinde, bu fikre kapılanın kimin perspektifinden baktığını, “arzu”nun yani kimin arzusu olduğunu hiç merak edip irdeliyor muyuz?

Kendimize, hayatımıza, engelliliğe dair çıkarımlar yaparken, yargılarda bulunurken gözlemler yapıp kendimize soralım. Bakalım Bizi katman katman biz haline getiren, Öteki ve kendimize ait kısımları keşfetmeye başlayabilecek miyiz?

Toplumsal Cinsiyet ve Engellilik

Oğuzhan Al

06aloguzhan@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Toplum olarak büyük önyargılarımız var. Engelliye önyargımız var; yapamaz, yapmamalı. Kadına önyargımız var; gidemez, gitmemeli, giyemez, giymemeli, çalışamaz, çalışmamalı. Homoseksüele önyargımız var; sevemez, sevmemeli. Önyargılar sadece bununla da sınırlı değil. Bazen öyle oluyor ki, önyargılar geliyor ve en mahrem alanınıza bodoslama dalıyor.

Bir konuya dair önyargı tamamen o konuya hâkim olmamaktan kaynaklanır. Önyargılarını kaldırmada istekli olmayan kişiler lütfen toplumun engellilere yönelik önyargısını kaldırmasını beklemesin.

Şimdiden bir düşünceden, bir felsefi akımdan rahatsız olanlar sayfayı kapatabilirler zira önyargı dediğimiz şey sadece engellilik konusuna gelince kötü diğer meselelerde olabilir şeyler değil. Önyargı her zaman bilgiye ulaşımı, düşünceleri, anlayışı engeller.

Ben bu yazımda feminizmle bağlantılı toplumsal cinsiyet kavramından bahsetmek istiyorum ve burada bir makale yazmadığım için feminizm düşüncesini ayrıntılı bir şekilde anlatmıyorum. Ancak, kısaca bahsetmem gerekirse feminizm başta erkek olmak üzere her hangi bir grubun, sınıfın veya zümrenin üstünlüğüne, egemenliğine karşı olan bir düşünce sistemidir. Bu düşüncenin önemli kavramlarından biri de “Toplumsal Cinsiyettir”.

Toplumsal cinsiyete göre, kadının ve erkeğin doğuştan gelen biyolojik özellikleri mevcuttur. Biyolojik cinsiyet dışında toplum kadına ve erkeğe rol ve görevler yükler. Toplumun yüklemiş olduğu bu rol ve görevler biyolojik cinsiyetle hiçbir bağlantısı yoksa

bile cinsiyet kavramının içerisine atılır. Toplumsal cinsiyet insanın görünüşüne, biyolojik özelliklerine göre toplumun atfettiği şeylerle oluşur. Örneğin; kadının doğurganlığı bir biyolojik cinsiyet konusudur ancak, kadının çocuğa bakması, erkeğin ev geçindirme zorunluluğunun olması, kadının korunacak erkeğin koruyacak kişi olması, babanın veya annenin aile reisi olması, kadının erkeğin iktidarlığının altında yer alan bir nesne olması gibi meseleler ve sorunlar toplumsal cinsiyetle ilişkilidir. Bu rol ve görevler tarih boyunca zaman içerisinde sürekli değişmiştir. Anaerkil ve ataerkil tüm toplumlarda bir cinsiyet grubu diğeri üzerinde hâkimiyet kurmuştur. Toplumun erkeği ve kadını sokmuş olduğu kalıp artık onları o kadar ayırtmıştır ki, bazı toplumlarda kadın doğulmaz, kadın olunur hale gelmiştir. Artık kadının ve erkeğin yaptığı ve söylediği şeylere göre değil kadın ya da erkek tarafından yapılıp yapılmadığına göre doğru olup olmadığına karar verilir olmuştur. Kadının cinsel ilişkiye girip girmemesi kadının cinsiyetini belirler hale gelmiştir. Bu yüzden “Kadın mıdır? Kız mıdır? Bilmem” cümlesi söylenmeye başlanmıştır. Kadının kız olup olmamasıyla ilgilenen toplum erkeğin cinsel ilişkiye girip girmemesiyle ilgilenmemiş, hatta zaman zaman bunu onur yükseltici bir eylem olarak görmüştür. Bunun aksine kadın için onur düşürücü bir eylem olarak algılamıştır. Toplumsal cinsiyet kavramı son olarak tekrar vurgulamak gerekirse, biyolojik farklılıklar veya özelliklerin dışında, cinsiyete göre toplumun kadın ve erkeğe yüklediği rol ve görevleri ifade eder.

Diyebilirsiniz ki; tamam da bunun ne alakası var engellilikle? Sakat hareketinin sosyal modele evrildiği zamanlarda birincil kuşak feminizm hareketinden oldukça etkilenmişlerdir. Tarih ilerledikçe feminizm ve sakatlık üzerine oluşturulan kuramlar birbirleriyle paralellik göstermeye devam etmiştir. Engelliler doğuştan ya da sonradan oluşan bazı sebeplerden dolayı biyolojik veya zihinsel olarak bir çeşitliliğe sahiptirler. Yani, biyolojik olarak sakat, sağır veya körüz. Bunlar bizim biyolojik özelliklerimiz. Ancak bu biyolojik özelliklerimizin dışında toplum bize biyolojik özelliklerimize göre bir rol, bir görev veriyor. “Kadın kocasının maaşı yetiyorsa çalışmamalıdır.” cümlesi ile “Engelli kendisini boş yere zorlayıp çalışmamalıdır.” cümlesi arasında hiçbir fark yoktur. Toplum sizin biyolojik özelliğinize rol vermekle yetinmiyor biyolojik cinsiyetinizden kaynaklanan rol ve görevleri de sırf sakat olduğunuz için size veriyor. Engelli birini kadın ya da erkek saymıyor. Bir de üzerine vicdan yapıp, merhamet edip sizi mutlu edecek küçük

ödülleri vermeye çalışıyor. Toplum kendi hegemonyasının devamını ve kendi vicdani doyumunu bu şekilde sağlıyor. Toplum kendi oluşturmuş olduğu normların dışında olan her farklılığı eksiklik olarak görüyor. Norm görmek ise görememeyi, norm güçlü ve kuvvetli olmak ise güçlü ve kuvvetli olmamayı bir eksiklik olarak görüyor. Önce kendisi kişiyi eksik hale getiriyor daha sonra da kişinin eksikliğinden dolayı merhamet gösterip yardım ediyor. Bu iş kaldırımında yürürken bir kişinin orayı önce kasalarla, tahtalarla vb. yabancı cisimlerle yürünemeyecek hale getirip daha sonra da siz oraya gelince koşa koşa size yardım etmeye gelmesiyle eş değer bir şey. Buna “toplumun kendisini tanrılaştırması” diyebiliriz. Kendi gözüyle eksik veya kusurlu gördüğü yetmiyor, üzerine bir de kişiye biyolojik özelliğinden dolayı engel koyuyor, yetinmeyip bir de bizi düşünüp bizim yapmamız ve yapmamız gereken şeyleri sözde bizleri koruduklarını ve düşündüklerini söyleyerek belirliyorlar. Böylece, önce sakatlamış, sonra engellemiş ve daha sonra da kısıtlamış oluyorlar. Örneğin, tecavüze uğrayan kişiyi önce başına gelen bu durumdan dolayı suçluyoruz, suçladığımız kişiye karşı nefret suçunu işliyoruz, yetmiyor tecavüze uğrayan kişinin yaşamış olduğu fiziksel, psikolojik ve bilişsel çöküntüyü görmezden gelip üstüne tuğla koyuyoruz, kişiyi suçlu, kirli, pis, namussuz ve kız değil gibi kelimelerle ayrıştırıyoruz ve en sonunda onun başına gelen bu olaydan dolayı üzülüyor ve kendi başımıza gelmemesi için sadece dua ediyoruz. Önce kişiyi algılarımızla ve yaptıklarımızla mağduriyetini hazırlıyor, sonra o mağduriyetten kaçmak, korunmak istiyoruz. Aynı şey engelliler için de geçerli değil mi? Toplum bizi önce algısında bir yere koyuyor, sonra bizi sınırlandırıyor ve kısıtlıyor, zaman zaman suçluyor ve bizim yerimizde olmak istemiyor.

Konuyu toparlamak gerekirse: aslında bir şeyin ne olduğu sizin onu nasıl algıladığınızla ilgilidir. Kadın olmayı, engelli olmayı, çocuk olmayı, yaşlı olmayı, eş cinsel olmayı veya farklı ırk, din ve renkten olmayı kusur, sapma, toplumun dışında kalma olarak görüyorsanız. Ben de toplumun normları içerisinde yer alanları kusurlu görebilirim. Bu yüzden önce biyolojik olarak sakattık, bu bizim için doğuştan gelen bir şeydi, bir eksiklikti. Daha sonra özürle olduk, bu da bizim için kusurdu, yanlıştı, bozuktu. Sonra engelli olduk ki, toplum engellerini ortaya koydu. Sonunda kısıtlanmışlar veya sınırlandırılmışlar olmazsa iyidir. Bu süreçte dünyada kuramlar ve kavramlar değişirken

bizde de sadece kavramlar değişmeye devam ediyor. Tıbbi modelden sosyal modele geçişten sonra kavramlarda değişmeler oldu. Bu gün hak temelli yaklaşım benimseniyor. Dergi yazarlarımızdan Engin abi ile konuşurken “embodiment” kavramından bahsetti. Bu kavrama göre kişi bir aktif sentezleyicidir ve bedensel ihtiyaçlarıyla toplumsal çevredeki yaşantıları sentezliyor ve bu sentez kişiden kişiye göre değişiyor. Biz toplum olarak bu kavramın ne kadar gerisindeyiz öyle değil mi? Bilimsel olarak bile eğitimde eksik yönlerimiz olduğu için farklı yöntemlere ihtiyacımız var, bilişimden bu yüzden uzak tutuluyoruz ve diğer tüm alanlardan. Siz farklılığı ve çeşitliliğe ne anlam yüklerseniz onu o anlama sıkıştırırsınız ve biri bu kalıbın içinden çıkmaya kalkarsa hemen dışları gösterirsiniz. Bizi sakat gören de, kusurlu gören de, engelli gören de ve hatta engel olan da toplumdur. Toplum bizi nasıl görürse görsün siz kendinizi toplumun gözüyle görmeyin. Sözlerimi V. Finkelstein’in sözleriyle bitirmek istiyorum.

“Farklılıkları kutlayarak, insanlık ailesine katılmayı ve dolayısıyla insanlığı kutlamayı başarmış olacağız.”

İzlek

Meral Sözen

meralsozen1@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

İnsan kendini nerede arar diye soruyordu, bu korkunç yere geldiğinde. Meydanın güvenli olduğunu düşündüğü bir noktada durdu, hangi yöne bakacağını bilemeden, çevresini izlemeye başladı, meydana biçimsizce yayılmış otobüs durakları arasında canavarca homurtular çıkararak ilerlemeye çalışan bir sürü motorlu araç, az ilerde akbil ve turnike seslerinin hiç kesilmediği tramvay durağı, şoförünün elini çekmeksizin kornasına asıldığı bir araç, kesik sinyal sesleriyle geri geri manevra yapmaya çalışan bir başka araç, daha uzaklardan gelen bir siren sesi, mekanik bir kararlılıkta bir oraya bir buraya hareket eden insanlar, çalan cep telefonları ve giderek tüm algıları bastıran, gözleri yaşartan, genizleri yakan egzoz dumanı arasında, müthiş denebilecek bir hızla yanından geçen o otobüs, koluna ve çantasına sürtünmese, tüm saçlarını havaya kaldıracak bir rüzgâr oluşturmaya, daha ne olduğunu anlamadan, nereden çıktığı belli olmayan bir başka kontrolsüz canavarı tam karşısında bulmasa, orada öylece durup düşünmeye devam edecekti.

İnsanlık onurundan bahsetmenin bile gülünç kaçacağı, eşitsizliğin, haksızlığın, sömürünün ele geçirdiği, ahlaksızlıkla cahilliğin kol kola gezdiği, masumiyetle sorumluluğun birbirine karıştığı ve giderek nefes alıyor olmanın bile şans sayıldığı bu her bakımdan zehirli yerde, her yana devasa harflerle yazılmış olduğu için, okuyabildiği tek yazı olan, şu ironik uyarıyı okudu : “NO SMOKING”

Akıl dışı bu yerde daha fazla kaybolmadan, uzaklaşmalıydı, on dakika yürüdükten sonra daha sakin ve güvenli görünen tarihi meydana geldi, böyle soğuk havalarda pek kimse dolaşmazdı buralarda, gruplar halinde dolaşan ve her gördüğü şeye hayretle bakan yabancı turistler olurdu sadece; boş bir bank buldu, oturdu. Çok geçmeden üç dört

kişilik bir turist grubu abartılı hayret nidalarıyla ona doğru yaklaşmaya başladı, hemen arka çaprazındaki ağaca bakıyor ve fotoğraflarını çekiyorlardı, gerçekten ağaca mı bakıyorlardı diye düşündü, burada buralara özgü bir ağaç türü yoktu, olsaydı bilirdi, turistlerin bu denli şaşkınlıklarına şaşırarak onlara bakmaya başladı ve turistler de kendilerine hayretle bakan bu kişiye hayretle bakmaya başladı, şimdi de kendisine şaşırılıyor olmasına şaşırarak bakıyordu turist grubuna, ve döngü sonsuza dek böyle gidecekken bir boyacı çocuk geldi yanına, evet boyacı çocuk, asıl hayret edilecek olan omzunda boya sandığıyla dolaşan bu çelimsiz çocuktuktu, bu, çocuk üzerinden fark etmemiz gereken çocuk işçilerdi, çocuk “boyayayım mı abla?” derken, turistler de kendilerine şaşırarak başka şey bulmuş uzaklaşıyordu, “hayır boyama” dedi, bu kuru havada bile pek çok su birikintisi bulup girdiğinden ayakkabıları çamur içindeydi, bunun da etkisiyle olacak çocuk ısrar etti, sandığını indirdi, ne dese gitmezdi de şimdi, aklından geçeni sordu çocuğa, “insan kendini nerede bulur?” Çocuk, zor ama net bir cevabı olan bir bilmecenin yanıtını arar gibi düşünmeye başladı, birden heyecanla atıldı sonra : “aynada!” , “bildim mi?” der gibi baktı tüm ciddiyetiyle, ne denirdi şimdi bu cevaba, “ya ayna bir şey göstermiyorsa” dedi, bu soru biraz fazlaydı, çocuk da ümidini kesti, yerden sandığını aldı, işi gücü vardı olgunlukla uzaklaşırken, çocuk gibi değil de küçük bir adam gibiydi, onu da bulmak lazımdı... ama önce bir ayna bulmalıydı.

En iyi bildiği yerde arayacaktı aynasını, kütüphaneye ulaştığında, en eski ifadelerden biriyle başlamak karar vermişti bile. Tam iki saat on bir dakika ve kırk dört saniye boyunca baktı Kral Oidipus'a.

Önümüzdeki sayı için okuma önerisi: <http://www.getem.boun.edu.tr/?q=node/3736>

Hobileriniz Nelerdir? Örgü Örmek

Gülcan Altun

guleycane@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Merhaba sevgili okurlar,

Aslında son iki aydır size sesli betimlemeli bir film izleyip değerlendirme yapmak istiyorum ama evde daha bir tembel oluyorum sanırım. Bir türlü konsantre olup yapamadım. Bu ay yazmak istedim ve diğer arkadaşların yazdığı dopdolu yazıları duyunca kalakaldım. O denli kapsamlı yazmışlar ki. Ciddi araştırma, düşün ve emek etmişler. Yani sizler de okurken öylesine bir haber okur gibi okuyup geçemeyeceğiniz makaleler ortaya koymuşlar. Ben de düşündüm ve biraz okuyucuların kafasını dağıtayım dedim. Bu bağlamda bana yakışanı yaptım ve derginin genel havasından bambaşka bir konuyla karşınıza çıktım. Hadi bambaşka bir açıdan bakalım. Hayır! Bu ay ki absürtlüğüm bir yemek tarifiyle gelmiyor. Son yıllarda iyi sardığım, kendimde, daha doğrusu kollarımda güç hissettiğim her anda elimden bırakmadığım bebek yeleklerinden birinin örme tarifini vereceğim size.

Örgü tanımlamaları hep örgü dergilerinde ya da internette görselliğe dayalı olarak verilecek değil ya. Göstermeden yapılacağını göstereceğiz hep birlikte. Üstelik benim gibi ördüğü parçaları birleştirmekte sıkıntı yaşayanlar için de bire bir anlatacaklarım. Çünkü bu yeleği dikmeye gerek yok. Başlıyorsunuz ve örüp bitiriyorsunuz. Dikilecek tek şey düğmeleri. O da bebek işi.

Sözünü ettiğim yeleği yandan başlanan kız yeleği olarak tanımlayabiliriz. Çünkü bu yelek ilik kısmından başlanan bir yelek. Yani alışılageldiği gibi örgüye belden ya da boğazdan değil, ilik açtığımız yan kapaktan başlıyoruz. Bel kısmı dilim dilim düşen çok şık bir bebek yeleği oluyor sonuçta. Dileyen, göze alabilen bunu büyük bir kadına dahi

uygulayabilir aslına bakarsanız. Bir dip not daha verecek olursam, örgüye düğme değil de ilik kısmından başladığınızda daha düzgün duracaktır. En azından benimki öyle oluyor. Yoksa tam tersini uygulamanızda bir sakınca yok.

Benim aldığım kişinin örneği yanlış saymadıysak doksan bir ya da doksan başlanmıştı. Ancak ipin çok ince bir ip olduğunu da belirtmeliyim. Bense deneme amaçlı altmış bir başlayarak ördüm. Yeni doğmuş veya ilk aylarındaki bir bebeğin giyebileceği ölçüde bir yelek oldu.

Başladığımız ilmekleri haroşa olarak dört sıra örüyoruz. Ve eşit aralıklarla bu bölümde ilikleri de açıyoruz. Bu yelekte roba kısmını boyundan başlayarak her sırada kademeli örülecek şekilde 3 bölüme ayırıyoruz. Doksan bir başlanan örnekte bölümler on, on üç, on beş ilmek olarak ayrılmıştı. Ben ördüğüm örnekte altı, dokuz ve on bir şeklinde sınıflandırdım. Başlanan sayıya göre bu bölümlerin ayarlanması gerekir kanaatindeyim. Nitekim birkaç değişik ip çeşidi ile ördüm her seferinde başlama sayım ve ayırdığım ilmeklerin sayıları farklılaştı.

Örgüye roba kısmından başlıyoruz ve bu kısmı her zaman haroşa örüyoruz. İlk sırada, yani ilik bölümünden hemen sonraki ilk sırada ben kendi ördüğüm üzerinden anlatacak olursam; altı, dokuz, on bir ilmeği, yani toplamda yirmi altı ilmeği haroşa örüyoruz. Sonra düze geçiyor ve geri kalan ilmekleri son altı tane kalana kadar düz olarak örüyoruz. Son altı ilmeği gene haroşa örüyoruz.

Yeni sıraya başladığımızda altı ilmeği haroşa örüyor ve bir ilmek doluyoruz. Yani bir ilmek arttırmış oluyoruz ve tüm sırayı haroşa devam ediyoruz. Sırayı robada ayırdığımız ilk bölüm olan en üstteki, örnek üzerinden söylersek ilk altı ilmeklik kısma geldiğimizde bırakıyor ve geri dönüyoruz. Geri dönüşümüzde tüm ilmekleri haroşa örüyoruz ve arttırdığımız ilmeği de bu arada örmüş oluyoruz.

Yeni sıraya başladığımızda aynı düzen devam ediyor, altı ilmek örüp bir doluyor ve haroşa örerek geldiğimiz robada bu sefer ayırdığımız 2. bölüm olan, örnekte dokuz ilmeklik kısma geldiğimizde haroşa şekilde geri dönüyoruz. Gene aynı düzen

başladığımız yeni sıra, haroşa örülen altı ilmek, bir dolama ve bu defasında roba kısmındaki ayrılan 3. bölümde, yani on bir ilmeklik kısma geldiğimizde geri dönüyoruz.

Geri döndük ve bu sıra da bitti. Yeni sıra başladı. Altı ilmeği gene haroşa ördük, bir doladık, haroşa örmeyi sürdürerek bu sefer tüm kısımların hepsini birden örüyoruz. Bu örüş düzeni arttırmalar ve robada kademeli olarak belirlenen sırayla etek ucundan beş ilmek arttırımıyla sürer. Beş ilmek arttırıldıktan sonra bir sıra arttırılmadan dümdüz haroşa olarak örülür. Tabii ki roba kısmındaki bölümler dikkate alınarak.

Bu durum sonucunda elimizde etek ucunda delikli bir örnek oluşmuş ve aşağı doğru sıra sıra ilmek arttırımıyla sivrilmiş ve toplamda gidiş geliş olarak on sıra örülmüş, beş sıra haroşalık bir direk oluşmuş olmalıdır.

Beşinci haroşadan sonra gelen sırada roba bölümü dışındaki ilmekleri yani örneğimiz üzerinden söylersek; boyun bölümünden yirmi altı ilmek sonrasındaki ilmekleri düz olarak öreriz. Son on bir ilmek kaldığında haroşaya döner ve bu son on bir ilmeği haroşa öreriz.

Bu on bir ilmeğin terse geçmesinin sebebi; aşağıdaki açıklamadan daha net anlaşılacağı gibi beş ilmek kesildikten sonra etek uçlarında sürekli korunan haroşa düzenini bozmamaktır.

Yeni sıra başladığında arttırarak çoğalttığımız beş ilmeği tek tek keseriz ve oluşturduğumuz direğin ucunda aşağı doğru bir üçgen dilim meydana gelmiş olur. Beş ilmek kestikten sonra şişte kalan ilmeğin üstüne beş ilmek daha öreriz. Yani örneğimizde direk oluşturma düzenine gelmiş oluruz. Bu şekilde boş şişe örerik aldığımız altı ilmekten sonra bir dolama ile arttırma işlemine yeniden başlarız. Ancak bu sırayı robaya kadar düz örer ve robada haroşaya geçeriz. Roba kısmını örerken bir önceki sırada robanın hangi bölümünde kalmış isek bir sonraki bölüme kadar örme işlemini sürdürürüz.

Bu gidiş gelişler yani ucunda üçgen dilimler oluşturduğumuz beş haroşalık sıradan oluşan direkler ve aralarında 2 sıralık düz aralıklardan oluşan bölümler beşinci haroşa direğinden sonra kola geçer.

Şöyle ki: beşinci direği oluşturduktan sonra örme işlemini kol boyunca sadece roba kısmı üzerinde gerçekleştiriyoruz. Roba kısmını gene 3 bölümde kademeli olarak örüyoruz. Ancak bu sefer arttırma ve ucunda üçgen dilim oluşturma işlemini robanın en alt bölümü üzerinde yapıyoruz.

Örnek üzerinden gene anlatacak olursak: En alt bölüm olarak ayırdığımız on bir ilmeklik kısmı düşünelim. Burada gene alttan altı ilmek örüp bir doluyoruz. Sonrasında haroşadan kademeli örüş düzenini göz ardı etmeden sırasıyla, yani önce ilk bölümden, sonra 2. bölümden dönerek ve en son aşamada tüm bölümleri ortak örerek devam ediyoruz.

Gene beş ilmek arttırdıktan sonra bir sıra haroşa dümdüz örüp kaldığımız roba kısmına göre dönüşümüzde bu sefer son bölümdeki kısma geldiğimizde, yani on bir ilmeklik kısma geldiğimizde beş ilmek arttırıldığında bu kısım toplamda bir altı ilmeğe ulaşmış olmalıdır. İlk beş ilmeği düz öreriz. Sonraki on bir ilmeği haroşa olarak sırayı bitirir ve dönüşte ilk beş ilmeği tek tek keseriz. Böylece kol kısmındaki ilk dilimimiz de oluşmuş olur.

Yeni sırada gene ilk altı ilmek haroşa, sonra bir dolama ve düz devam edilir.

Böylece gövde kısmındaki direk ve aralarındaki iki sıralık düz bölümler kolda, roba için ayrılan bölümlerin en altındaki kısımda oluşmuş olur. Kolda bu şekilde altı dilim oluşturulduktan sonra gövde ile birlikte gövdede kalınmış olan yer yani direk bitip, düz bölüme geçilmiş olmalıdır. Bu bölüm gözetilerek örme işlemi tüm yelek olarak sürdürülür.

Bendeki örnekte önlerde beşer, arkada on iki olmak üzere toplam yirmi iki direk vardı.

Yani yeleğinizin etek ucunda yirmi iki dilim üçgen oluşmuş olmalıdır. Yirmi ikinci direktten sonraki düz bölümü de ördükten sonra dört haroşalık düğme dikilecek bölümü de örüp yeleğinizi kesebilirsiniz.

Not: Bu yazıyı tabii ki örgüye başlamayı, kesmeyi, haroşa ya da düz örmeyi ve hatta robanın ne demek olduğunu bildiğinizi varsayarak anlattım. Sorularınızı yukarıdaki mail adresime yazabilirsiniz.

Pamuğa ve Güneşe Doğru

Pınar Göcen

gocenpınar@gmail.com

Sayı 35, Ocak 2017

Çiğ tanelerini buluşturan ayazın tortularına karışacaksanız eğer, hele ki niyetiniz pedallamaksa, aman! Korunaksız çıkmayın...

Böylece sözleştik Yavuz abiyle ve ertesi gün tura çıkmak üzere hazırlıklara başladık. Bir Kasım sabahı, Saat 7.30 sularında bisikletçi arkadaşlarımızla Çınar Meydanı'nda buluştuk. Baflarımız, kasklarımız, eldivenlerimiz, bisikletlerimiz ve tandemlerimizle biz artık pedallamaya hazırдық. Copilot, pilota komutunu verir: "Hazır mıyız?" Pilot: "Hazırım..." Copilot: "Sayıyorum; 1, 2, 3 bas!". Ve nihayet Pamukkale Travertenleri'ne doğru pedallar dönmeye başlar. Erken olmasına karşın şehrin çoktan uyanmış trafiğine, bisikletlerimizle biz de varız diyordu. Bu, müthiş bir haykırıştı.

Bu haykırışlara tandemle eşlik etmenin keyfi bir başkadır. Şehrin gürültüsünden uzaklaşırken pilotunuzla aynı emeği paylaşmanın, doğanın resmini birlikte çizmenin heyecanını mutlaka tatmalısınız.

Pilotum İsa Dal ile birlikte Pamukkale'ye uzanan yolu pedallarken adeta her adımı, bize göz kırpan her sazlığı selamlıyorduk. Yaprakları saçılmış narların ve palmyelerin sarmalanmış dalları arasından ilerlerken yolumuza çıkan Kömürcüoğlu Mermer Atölyesinde soluklanma fırsatı bulduk. İşte burada bizleri bir sürpriz bekliyordu. Denizli'yi çevrelemiş nice antik kentin yaşantılarından süzülen konuklarla tanıştık. Taş yapıların sert dokusuna karışan rüzgârın tortularıyla üşüyen ellerimiz, bir yandan da yerli ve yabancı sanat ışılıtlarıyla ısınıyordu. En güzeli de bulutun üzerinde oturmuş, avurtlarını şişirmiş minicik gözlerden yayılan umuda dokunmaktı. Bu umudun coşkusuyula canlanan bedenimiz, yeniden bisikletlerimize yöneldi. Hemen yolumuza koyulduk.

Tekrar İsa abinin doğa betimlemeleriyle baş başaydım. Su zerrecikleriyle dalgalanan bembeyaz taşlara yaklaşırken yanımızda bitiveren pamuk kozalarının arasında bulduk kendimizi. Yer yer kozasına gizlenmiş, yer yer boğum boğum yayılmış yumuşacık pamuktan bir hatıra aldık kendimize.

Nihayet Pamukkale köyüne gelmiştik. Öncelikle bizleri küçük bir köy kahvesi karşıladı. Bisiklet üzerindeyseniz, ayak ve el kaslarınız hariç tüm kaslarınız kıpır kıpırdır. Bir de yolculuğunuza rüzgâr eşlik ediyorsa elleriniz ve ayaklarınız üşümenin etkisiyle daha da uyuşacaktır; ancak sıcacık çayı katık olan simitlerle yudumlarsanız bir de buna bir miktar muhabbet eklerseniz hemencecik kendinize gelirsiniz.

Bizler de kendimize gelmiştik. Kahvenin ötesinden göz kırpan Natural Parkın güzelliği bizleri çağırıyordu. Orada taşlardan dökülen beyaz su damlaları üzerinden gülümseyen sabah güneşinin yaydığı buharla buluştuk. Hemen karşıdaki gölcükten simitlerimizi gören kazlar, bizlere sesleniyordu ve simitlerimizi onlarla paylaşmanın tadı bir başkaydı. Doğanın bu güzel ahengine bizler de karışmıştık. Bu renkli anların karelerinde gezinirken şu değerli deneyimleri anımsayacağız. Benliğimizin ruhunu ve bedenimizin gücünü besleyen sır; doğadadır. Bu sırrı bulup tutmak bizim elimizde. Sağlıklı bir vücut yaşatacağsak eğer; doğayla ve sporla var olmaya yönelmeliyiz. Bisiklet bunlardan yalnızca bir tanesi. Özellikle görme engelliler için tandem mükemmel bir fırsat... Tandem kullanımında, pilot ve copilot uyumu çok önemlidir. Kalkış ve duruşlarda, pedal vurmada, hız yapmada emeği ve gücü eşit harcamak için aynı komutları paylaşmanız gerekir.

Bizler bu gezimizde, pilotlarımızla nice değerli deneyimler ve anılar biriktirdik. Pilotlarımız Pamukkale Derneği Başkanı Sayın Yavuz Öge'ye, İsa Dal'a ve İsmail Kocaeli'ye teşekkür ediyoruz. Ayrıca bizleri bisikletleriyle yalnız bırakmayan Fırat Ergür, Erdem Atasagun, Oğuzhan Altiner, Ali Uçar arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

İletişim için:

<https://www.facebook.com/espaldenizli/?fref=ts>

<https://www.facebook.com/groups/209554959453406/?fref=ts>